

Vándorzászló a gyűrűsgepen

Az imponzans, hatalmas, zúgó teremben a textilművek gyűrűsfonodájában a 7-es, 9-es, 11-es gépek mellett dolgozik Székács József. Már sokan és, sokszor megálltak a gépek mellett, és ez legtöbbször a gép és munkája iránti érdeklődés miatt történt. Néhány napja a megállók Székács Józsefét köszöntik, aki elsőként nyerte el a hónap legjobb gyűrűsfonója címet és az ezzel járó vándorzászlót.

A kérdésekre adott válaszaiból érezni, hogy nem olyan ember, aki megszokta az ünneplést. Végzetlenül szerény és ez vonzóvá teszi egyéniségét. Nehezen beszél, nincsenek kész mondatai. Látni, hogy küszködik az emlékekkel, s amit mond, amiről beszél, úgy érzi, hogy életrajz. Szerintem történelem.

Szentesen született, apja kőműves volt. Három testvérel van korán árván maradt. Már tízéves korában dolgozni kezdett, cselédként. Az iskolában nehezen tanult, könyvre nem tellett, a tanító úr adott neki a régiékből, ha jutott. Mert sok szegény gyerek volt abban az időben. Szentesen. Aztán jöttek az inasévek, naponként délelőtt a cipőfőlérsz-készítés, délután takarítás, állatok etetése, mezőgazdasági munka a mester földjén.

Tizenöt éve lettem a textilművek dolgozója — mondja — és szemével végigsimítja az 1152 orsót, amelyek a műszak minden percében neki engedelmeskednek.

Szeretem ezt a gyárat, úgy érzem, hogy engem is szeretnek — rámméz, s úgy kérdezi: — Mondja, tudja maga, mit jelent hárommunkásos fonónak lenni?

A kérdésben, a hangjában ott vibrálnak az átdolgozott éjszakák és az át nem aludt nappalok. Művezetőjéről tudom meg, hogy 1961 óta társadalmi funkciót is visel az üzemben, szakszervezeti bizalmi. Példamutató, s ha kell áldozatra is kész. Három hete történt, hogy izomgyulladásos karral dolgozott egy egész éjszakán.

Haza akartam küldeni — mondja a művezető — mert hallottam, hogy másnak panaszkodott fájdalmait miatt.

— Na és kit tudna tenni a gépemre? — kérdezte tőlem. Nem tudtam mit válaszolni.

— Na látja — emnyit szólt és bement a gépek közé. Szóval ilyen asszony. Ahogy itt nevezzük, stabil fonónó.

— Ha egyszer újságírók akar írni az igazán jó textilmunkásokról, csak azt kérdezze meg a művezetőktől — adja a tanácsot —, hogy kik a stabil fonónók. Sokan vannak az ilyenek, mint Székácsné. Például Krisztinné, Sernyainé, Pap Ica, Csányi Erzi és a többiek. No de kifogy a tollából a tinta, hiszen annyian vannak.

Míg erről beszélgettünk, Székácsné körbekötötte a gépet s visszajött. Mentegetőzőm, hogy nem akarom sokáig feltartani, de beszéljen még valamit családjáról, otthonáról, szóval az otthoni örömeiről, gondokról. Elmondja, hogy kislánya nyolcadik általánosból most a textilipari technikumba készül, anyja szakmáját választja. S azt is, hogy a házat, amit tavaly kezdtek építeni, idén befejezik. A férje „húsos”, mosolyogva mondja, hogy hentes, és a szalmigyárban dolgozik.

— Tudja — szól halálán fülemhez hajolva,

Postás oktatótiszték kezdeményezése

(Tudósítónktól.)

A szegedi postaigazgató-ság területén egyre növekszik azoknak a dolgozóknak a száma, akik szocialista brigádokat alakítanak, mert többet akarnak vállalni a munkából, a kollektív életből. Most legutóbb az igazgatóság oktatótisztjei határozták el, hogy szocialista brigádokat alakítanak.

Az új brigád tagjai vállalták, hogy a gyakorlati és elméleti ismeretek elmélyültebb összehangolása érdek-

mintha ebben a nagy zajban az embere meghallaná —, mikor összekerültünk, az üzemi csapatban a soványak között rúgta a labdát, de most már a kövéreknek drukkol.

— Nagyon örültem a zászlónak — folytatja. — Meglepődtem, amikor küldöttség jött és kihívtak a gépek közül. Nem is tudom, miért érdemeltem meg ezt az elismerést, hiszen sok ilyen munkás van még itt a mi gyárunkban, ha az én teljesítményem 107 százalék is...

Mikor a beszélgetés végén elköszöntünk egymástól, búcsúzással még hozzáfűzte:

— A mi szakmánkban az a szép, hogy úgy érezzük, mi öltöztetjük fel az országot.

Szép és nemes hivatás. Székács József és társai derekasan csinálják.

Nagyvári László

A társadalmi bíróság önálló

A Legfelsőbb Bíróság büntető kollégiumának legutóbbi állásfoglalása több kérdésben irányutatót ad a társadalmi bíróságok működéséhez. A jogszabályok szerint, ha a vállalat dolgozója a vállalat másik dolgozója ellen becsületsértést, rágal-mazást vagy könnyű testi sértést követ el, ennek elbírálása a társadalmi bíróságra tartozik. Ebből következik, hogy olyan személy ellen, aki nem alkalmazottja a vállalatnak, a társadalmi bíróság nem járhat el.

A Legfelsőbb Bíróság állásfoglalása szerint a társa-

Magyar parlamenti küldöttség utazik Jugoszláviába

A Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság parlamenti küldöttségének meghívására a közeli napokban Kállai Gyulának, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottsága tagjának, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa elnökének vezetésével baráti látogatásra Jugoszláviába utazik a magyar országgyűlés küldöttsége.

Az MSZMP üdvözlötte az LKP kongresszusára

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága táviratban üdvözlötte Luxemburg Kommunista Pártja április 18-án kezdődő 18. kongresszusát. (MTI)

dalmi bíróság hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy az ügynek a vállalati dolgozóra vonatkozó részben maga kíván-e eljárni, vagy pedig az egész ügyet átteszi az állami szervhez, a rendes bírósághoz. Ilyen esetekben a társadalmi bíróság hivatott megvizsgálni, mennyiben kívánatos vagy sem a több vádlottal, illetve több sértettel kapcsolatos ügy elkülönítése.

Ha a társadalmi bíróság az ügy elbírálását áttette a bírósághoz, az nem vizsgálhatja, hogy az áttétel indokolt volt-e vagy sem, s az ügyben érdemben köteles eljárni akkor is, ha az elbírálás egyébként a társadalmi bíróságra tartozna. Az állami bíróság tehát nem gyakorol felügyeletet a társadalmi bíróság tevékenysége felett. Nyilvánvalóan lehetnek ugyanis olyan nem jogászai, hanem az üzem életével kapcsolatos megfontolások, amelyek a társadalmi bíróságot arra indítják, hogy az ügyben ne maga járjon el, hanem azt áttegye a rendes bírósághoz. (MTI)

Tudományos ülés az orvosképzésről

A Budapesti Orvostudományi Egyetem és az Orvostovábbképző Intézet a

vidéki orvosegyetemekkel együtt a bőrklinika tantermében ünnepi tudományos ülést tartott felszabadulásunk 20. évfordulójának tiszteletére az orvosképzésről.

Dr. Vedres István, az egészségügyi miniszter első helyettese mondott bevezető szavakat. Felszólalása elején átadta a tanácskozásnak dr. Szabó Zoltán egészségügyi miniszter üdvözlését, majd méltatta annak jelentőségét, hogy az ország öt orvostudományi oktatási intézménynek képviselői együttes tanácskozáson vitatják meg az orvosképzés továbbfejlesztésének problémáit, a medikusképzéstől az orvostovábbképzésig.

A felszabadulás óta egyetemünk 12 000 orvosi diplomát, 2700 gyógyszerész oklevelet adtak ki és a fogorvosi karok fennállása óta tíz év alatt 500 fiatal fogorvos hagyta el az egyetemet. A legutóbbi kilenc év alatt 21 000 orvos vett részt szervezett továbbképzésben — mondotta.

Ezután Sós József akadémiai levelező tag, a Budapesti Orvostudományi Egyetem rektora a jövő orvosainak elméleti, *Gegesi Kiss Pál* akadémikus pedig gyakorlati, klinikai képzésről tartott előadást. *Dr. Putnoki Gyula*, az Orvostovábbképző Intézet professzora a szakorvosképzés, *dr. Magyar Imre* professzor, az Orvostovábbképző Intézet igazgatója pedig a továbbképzés problémáit, fejlesztésének lehetőségeit foglalta össze. Az előadásokat a vidéki és budapesti orvosegyetemek neves professzorai egészítették ki hozzászólásaikkal.

Adminisztráció és létszám

Az utóbbi évek egyik jelentős bestseller-sikere C. N. Parkinson professzor magyarul is megjelent könyve: a „Parkinson törvénye”. A könyv voltaképpen világméretű tréfa — a szerző szellemes pamfletnek szánta a hivatalnokok számának képletbe foglalt növekedési „öntörvényét”. „A hivatali szervek személyi állományának növekedése úgyszólván független az illető szerve háruló tényleges munka mennyiségétől” — írta Parkinson a londoni Economist-ban, gunyoros túlzással, bár — ki tudja...?

Mert a tréfában kétségkívül „van valami”! Annyi feltétlenül, hogy az adminisztráció bürokratikus burjánzása világszerte, hiszen ezért is válhatott ez a szakma szatíra a nemzetközi könyvpiac „sztárjává”. Csak hogy a gondokat tetézi a másik világlelenség: a fokozódó „adatigény” az adminisztráció, az adat-igény rohamos növekedése ugyanis együttjár a technikai fejlődéssel; az iparirányítás és ellenőrzés korunkra jellemző bonyolultságából következik. Az iparilag fejlett országokban ezért nőtt az irodai dolgozók összes keresőkhöz viszonyított aránya a század eleji 5 százalékról 15–20 százalékra. Jellemző, hogy az USA-ban 1935-ben 10, de 1950-ben már csak 2,5 üzemi munkás jutott egy irodai alkalmazottra. Azonos folyamat zajlik nálunk is: az 1941. évi népszámláláskor az összes keresők 6,6 százaléka, 1949-ben: 8,8, majd 1960-ban 14,9 százaléka dolgozott irodai íróasztalok mellett.

Mivel pedig az irodai munkában keveredik a szükségesség a feleslegessel — nem egyszerű feladatot az alkalmazotti létszám napjainkban időszerű mérséklése. Egyetlen „biztos pont” azért megállapítható: nem elsősorban a létszámot, hanem a felesleges ügyintézkést kell csökkenteni! Ha nem így tennék, hamarosan visszaállna az eredeti létszám, hiszen a meglévő íróasztal — „munkát keres magának”. Elég erről szólva a régebbi és lényegében sikertelen létszám-kampányra: az úgynevezett „racionálizálás” utalni. Ismeretes, hogy akkor éppen az maradt el, ami pedig az elnevezésből is következtetni lehet: a munka egyszerű megszervezése, tehát racionalizálása.

Nem is vitatható pedig, hogy akad felesleges adminisztrálás a vállalatoknál! Erre mutat mindenekelőtt az alkalmazotti létszámok különösen az utóbbi években észlelhető aránytalan növekedése. Miközben a munkások száma 1958–1963 között 26 százalékkal nőtt — az adminisztratív létszám: 34 százalékkal. Hasonlóak voltak a tavalyi tünetek is: az állami ipar munkáslétszáma 1964-ben 3,5 százalékos, az alkalmazotti létszám pedig 4,5 százalékos emelkedést mutatott.

Amikor a legutóbbi néhány hónapban az ipari üzemekben alaposabb vizsgálatot tartottak, és a termelőhelyeken dolgozók létszámát összevetették a feladatokkal, kiderült: az adott céltűzések — a szervezőmunka megfelelő javításával — kisebb munkáslétszámmal is teljesíteni tudják. Ennek megfelelően nem kélekedtek, hogy — a saját munkájuk gazdaságosabbá tételére és más vállalatok munkaerőhiányának enyhítésére érdekében — a felesleges létszámot leépítsék. Az adminisztratív létszám csökkentésénél már

korántsem észlelhető ilyen buzgalom és gyorsaság. Pedig kétségtelen, hogy tüzetes felmérés és összehasonlítás az adminisztrációs munkahelyek tájékán is hasonló tapasztalatokkal szolgálnak, mint a műhelyek környékén.

Nem titok; a vállalatok összevonásával sokhelyütt a tervezettnél nagyobbra duzzadt az irodai létszám, első sorban azért, mert az át-szerelés nem követte mindenütt az ügyviteli ésszerű megszervezése is. Néhány példa jól szemlélteti ezt. A KGM vállalatok száma kevesebb, mint a harmadára csökkent, miközben az ágazati döntőbizottsághoz 1964-ben is lényegében ugyanannyi ügy érkezett, mint 1963-ban. Az építőipari vállalatok száma csak negyede a régieké, s 1962-ben 1975, egy év múlva 2477, majd a múlt év harmadik negyedéig 1927 vitás ügy futott be a döntőbizottsághoz. Ez azt jelenti, hogy bár a régebbi „vitaközök” közül sokan már egy vállalatba kerültek, az ügyek száma gyakorlatilag nem csökkent.

Ennél is jobban „fűlön-csipe” a felesleges ügyintézkést a népi ellenőrzés egyik vizsgálata a Csepel Vas és Fémműveknél. (Bár meg kell jegyeznünk, az itt tapasztaltak többé-kevésbé más vállalatokra is vonatkoztathatók.) Kiderült, hogy a központi irodákban és hat üzemegegnél egy év alatt 120 ezer órát töltöttek el bizonyíthatóan felesleges adminisztrálással. Mintegy 100 ezer órát kötött le olyan kimutatások készítés, amelyeket a kötelező előírásokon felül dolgoztak ki. Beszámolókat írtak például a Nemzeti Bank részére, noha a trézi ezeket már nem is továbbította, mert a banknak az anyagra nincs szüksége! Összesen 3872 féle jelentés, statisztika készült a vizsgált üzemegekben és a központban egy év alatt. A Vörös Csillag Traktorgyárban összegezték az adatok szerint, évente 1700 féle jelentést „állít elő” az üzem. Figyelmet érdemel az a jellegzetes tünet is, hogy hasonló üzemekben, iparágakban rendkívül eltérő az irodai létszám. — Ez pedig azt bizonyítja, hogy javarészt az ügyvitel jó vagy kevésbé jó szervezésétől függ az adminisztratív létszám is. (A bányászatiól említve példát: Tatabánya 21, Borsodban 13 a 100 munkásra jutó alkalmazottak száma.)

A szükségtelen ügyvitel csökkentésében természetesen az irányító-hatóságoknál is sok a teendő, de a vállalatoknál eltérő arányok jelzik, a helyi, üzemi lehetőségeket. (Hiszen azonos irányítású vállalatoknak — azonos mennyiségű adatot kell „felfelé” jelenteniük, ez tehát nem indokolja a nagymérvű létszám-eltérést.) Számolni kell a vállalati lehetőségek mérlegelésekor egyebek között az irodai munka növekvő gépesítésével is. Évente hozzávetőleg 50–60 millió devizaforintért hozunk be külföldről irodagépeket, s noha az igényekhez képest ez még kevés, azért ennek a kiadásnak tükröződnie kellene az alkalmazottak számában is.

Mindez képet ad arról, hogy az irodai létszám az ügyvitel jobb szervezésével, korszerűsítésével nem „fedeztet” csökkentése aligha hozhat tartós eredményeket. A sort tehát a munka egyszerűsítésével, a bürokrácia kiiktatásával, de végül is el kell kezdeni.

Tábori András

X-től Y kapja a „labdát”

A filmvászon „nehéz emberei” után sorra jelentkeznek a szegediek. Támogatást kérnek, s úgy látszik, joggal. Mint például Magyar Béla, a Szegedi Orvostudományi Egyetem épületgépésze, aki egy már elfogadott és díjazott, de mindmáig megvalósítatlan újítás gondjával kereste fel szerkesztőségünket.

Nem a perpetuum mobile-t találta fel Magyar Béla, kicsiny, de fontos része az ő újítása annak a nagy meg-takarítási folyamatnak, amellyel a gyár gazdájává nőtt magyar munkásosztály a felszabadulást követően megajándékozta a népgazdaságot. Újításának lényege: egy klinikai felszerelési tárgy tűzzománcozása. Hadd tegyem azonban hozzá, ezzel az eljárással csak Szegeden 160 ezer forintot lehetne megtakarítani, országosan pedig esetleg másfél milliót is.

Elégé távoli dátum már 1962. november 21, amikor az orvostudományi egyetem újítási bizottsága elfogadta Magyar Béla javaslatát. Az újító ezt követően néhány „prototípus” elkészítettett ugyan a Tömegtűz Kész-szel, de a további tervezett gyártásra nem történt intézkedés. Az Egészségügyi Minisztérium újítási csoportja a MEDIKOR Művekhez, az pedig a gyártmány profilálása következtében a Veszé-si Vegyipari Ktisz-hez továbbította a gyártás prob-

lémait és a velük járó felelősséget. Mintha egy mérközés közvetítését hallanánk: X-től Z, majd tőle Y kapja a labdát, de nem tud vele mit kezdeni.

Vagy nem is akar? A Veszé-si Vegyipari Ktisz szerint náluk az újítási javaslat kivitelezése nem érhető el. Vajon miért? Nem atomreaktor alkatrészeiről van szó, csupán közönséges feketedrótszámpala tűzzománcozásáról. Annyi mindenestire kellene hozzá, hogy a ktisz vezetői átértsék az újítás jelentőségét, népgazdasági értékét, felelősen gon-

dolkodjanak a megvalósításról.

Nagy szükség volna felletes szervek intézkedésére, amely azonban mindmáig várat magára. Magyar Béla pedig saját bevallása szerint belefáradt már a levél-írásba, levélvárásba. Abba is hagyán talán, de erkölcsi kötelességének is érzi, hogy újításával — amelyért már több mint 3 ezer forint jutalmat vett fel, s amely a próbaévek során már eddig is fényesen „igazolta magát” — végül mégis hasznára legyen a népgazdaságnak.

S. M.

Április 24: a gyarmati ifjúság napja

Országszerte befejeződtek a gyarmati ifjúság napjának előkészületei. Az idén — a kilencedik világifjúsági találkozó előkészítésének jegyében — a szokásosnál nagyobb szabású, egyhetes eseménysorozat kö-szönti április 24-ét, amelyen százezrek foglalnak állást a gyarmatosítás ellen, méltatják a békés együttélésért harcoló fiatalok összefogásának jelentőségét. Miskolcon, Szegeden, Győrben, Debrecenben, Székesfehérvárott, Szombathelyen és más városokban mintegy 80 jelentős demonstrációt terveznek, s ezekre meghívják

a hazánkban tanuló külföldi ösztöndíjasok képviselőit is. Az előzetes adatok szerint csupán Budapestről mintegy 150 afrikai, ázsiai és latin-amerikai fiatal indul az ország minden részébe, hogy magyar barátai-val, társaival együtt tiltakozzék a gyarmatosítás, az elnyomás valamennyi formája ellen. A külföldi egyetemisták és főiskolások felszólalnak majd a gyűléseken és összejöveteleken, s jó néhány helyen népük kultúrájából, dalai-ból, táncából is izeltőt adnak. (MTI)